

UCHWAŁA NR .....
RADY MIASTA WŁOCŁAWEK
z dnia .....

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2016 - 2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016, poz. 446) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),

uchwala się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2016- 2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Włocławek.
- § 3. 1. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.
2. Uchwała podlega podaniu do publicznej wiadomości poprzez ogłoszenie w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Włocławek.

*Przyjęta
Sprawdzone
Dla wyrażenia
Zgodnym*
RADCA PRAWNY
mgr Anna Kaniewska
Tr. Wł. - 186
16.05.2016.

UZASADNIENIE

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2016 – 2020 jest realizacją art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1390) zgodnie z którym do zadań własnych gminy należy „*opracowywanie i realizowanie programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie*”.

Głównym celem programu jest dążenie do ograniczania skali i skutków przemocy domowej na terenie miasta Włocławek.

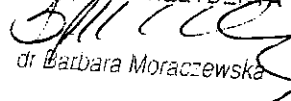
Program zakłada podejmowanie działań chroniących ofiary przemocy, jak też edukację osób stosujących przemoc przez służby i instytucje publiczne oraz organizacje pozarządowe.

W programie zawarto podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, istotne przy planowaniu działań w zakresie zapobiegania i zwalczania przemocy.

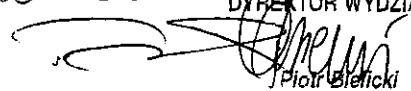
Cele i zadania programu, a także źródła jego finansowania zostały sformułowane na poziomie ogólnym, umożliwiającym ich rozwinięcie i uszczegółowienie, adekwatnie do aktualnych potrzeb lokalnych.

Zakładając, że program będzie stanowił wspólny plan działań instytucji i organizacji zobowiązanych do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy w rodzinie, wówczas przyczyni się on do usprawnienia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy oraz ograniczenia zjawiska przemocy, a tym samym poprawy kondycji włocławskich rodzin.

ZASTĘPCA PREZYDENTA

dr Barbara Moraczewska

Z up. DYREKTORA
Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
we Włocławku

Lucja Pawlaczyk
Zastępca Dyrektora
ds. Pomocy Środowiskowej

16052016

DYREKTOR WYDZIAŁU

Piotr Bielicki

Załącznik
do Uchwały Nr.....
Rady Miasta Włocławek
z dnia.....

**Gminny Program Przeciwdziałania
Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Miasta Włocławek
na lata 2016- 2020**

**Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
Włocławek, 2016 r.**

Spis treści:

Wprowadzenie	3
I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie – podstawy teoretyczne	4
1.1. Przemoc w rodzinie.....	4
1.2. Źródła przemocy w rodzinie	7
1.3. Skutki przemocy domowej.....	8
II. Diagnoza społeczna	10
III. Rola pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ważniejsze uregulowania prawne w zakresie przemocy domowej	16
IV. Zasoby miasta Włocławek w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	19
4.1. Zasoby instytucjonalne	19
4.2. Pozostałe instytucje, organizacje, fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób doświadczających przemocy domowej	20
4.3. Analiza SWOT.....	20
V. Realizacja pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Włocławek	23
5.1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	24
5.2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	26
5.3. Komenda Miejska Policji.....	26
5.4. Placówki oświatowe i Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna.....	27
5.5. Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej i Poradnia Terapii Uzależnień	28
5.6. Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Grupy Robocze.....	28
VI. Cele, zadania programu i kierunki działań	29
6.1. Cel główny i cele szczegółowe	30
6.2. Przewidywane efekty realizacji Programu.....	30
6.3. Harmonogram działań.....	31
VII. Adresaci, miejsce i czas realizacji programu	35
7.1. Adresaci programu.....	35
7.2. Czas i miejsce realizacji.....	35
7.3. Koordynator Programu	35
7.4. Realizatorzy Programu.....	35
7.5. Partnerzy Programu	35
VIII. Monitoring i ewaluacja programu	36
IX. Zasady finansowania	36
Spis tabel i wykresów	36
Bibliografia.....	37

Wprowadzenie

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2016–2020 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2011-2015. Istotnym elementem Programu jest koordynacja działań podejmowanych przez miasto na rzecz osób doświadczających przemocy oraz sprawców przemocy. Podejmowane dotychczas działania potwierdzają ich skuteczność zarówno w sferze udzielania profesjonalnej pomocy, jak również w sferze działań prewencyjnych. Podstawę programu stanowi podejście interdyscyplinarne, zgodnie z którym wszelkie działania na rzecz pomocy rodzinie powinny być planowane i wdrażane przez specjalistów z różnych dziedzin, będących przedstawicielami różnych instytucji i organizacji.

Zmniejszenie rozmiarów przemocy w polskich rodzinach i pomaganie ofiarom jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych. Stworzenie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2016 – 2020 wynika z zapisów Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz. U. z 2015 r., poz.1390), zgodnie z którą do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Program skierowany jest nie tylko do instytucji i organizacji pozarządowych działających na terenie miasta na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ale także do lokalnej społeczności miasta Włocławek, w szczególności do osób uwikłanych w przemoc. Zadaniem Programu jest ograniczenie skali problemu i skutków przemocy domowej oraz zmiana funkcjonujących w świadomości społecznej mitów i stereotypów na temat przemocy w rodzinie, szczególnie tych, które służą jako argument do stosowania przemocy lub też do jej usprawiedliwiania, ukrywania czy bagatelizowania.

Opracowanie Programu poprzedzone zostało rozpoznaniem skali zjawiska przemocy domowej we Włocławku przygotowanym na podstawie danych przedstawionych przez: Wydział Edukacji i Rozwoju Społecznego Urzędu Miasta, Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, Komendę Miejską Policji, Prokuraturę Rejonową, Sąd Rejonowy i inne instytucje. Podczas prac nad Programem zidentyfikowano potrzeby i zasoby, słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie we Włocławku. Analiza SWOT pozwoliła wyznaczyć cele i zadania programu adekwatne do lokalnych potrzeb mieszkańców miasta Włocławek. Proponowane przedsięwzięcia mają charakter długofalowy. Działania obejmują lata 2016-2020; w miarę potrzeb i sytuacji społecznej mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

Program jest spójny z kierunkami działań przyjętymi w:

- Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Monitor Polski z 2014r. poz. 445),
- Programie oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2015 – 2020 (Uchwała Nr XII/98/2015 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 października 2015 r.),
- Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych miasta Włocławka na lata 2008-2015 (Uchwała Nr 115/XXV/2008 z dnia 29 grudnia 2008 r.),
- Programie wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej w Gminie Miasto Włocławek na lata 2013 – 2015 (Uchwała Nr XXXI/22/2013 Rady Miasta Włocławek z dnia 25 marca 2013 r.),
- Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na 2016 r. (Uchwała Nr XIV/119/2015 Rady Miasta Włocławek z dnia 29 grudnia 2015 r.).

I. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie - podstawy teoretyczne

1.1. Przemoc w rodzinie

Problem przemocy domowej występuje we wszystkich społeczeństwach i kręgach kulturowych, dotyka wszystkie grupy społeczne, dotyczyć może każdego człowieka bez względu na wiek, płeć, wykształcenie, czy status społeczny.

Przemoc jest jednym z najbardziej destrukcyjnych zjawisk, którego efekty trwają przez długi czas i w sposób niekorzystny wpływają na losy człowieka. Przemoc powoduje skutki w wielu aspektach życia człowieka – rozpadają się więzi społeczne, pojawia się coraz więcej zachowań autodestrukcyjnych, związanych choćby z uzależnieniami. Osoby doświadczające krzywdzenia skrzętnie ukrywają swój problem. Wiele ofiar doznaje przemocy latami, skrywając rozmiar doznawanej krzywdy. Konsekwencją tej sytuacji jest charakterystyczna dla osób doznających przemocy niska samoocena, bierne strategie radzenia sobie ze stresem, silna zależność, lęk, obniżony nastrój, izolacja społeczna, skłonność do obwiniania się, liczne dolegliwości somatyczne. Przemocy w rodzinie, niezależnie jaką formę przybiera, nic nie usprawiedliwia!

Według definicji przyjmowanej przez polskich specjalistów **przemoc domowa** to działanie lub zaniechanie dokonywane w ramach rodziny przez jednego z jej członków przeciwko pozostałym; z wykorzystaniem istniejącej lub stworzonej przez okoliczności przewagi sił lub władzy; godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie (fizyczne i psychiczne); powodujące u nich szkody lub cierpienie.¹

Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, psychologicznej, moralnej i społecznej.

Z punktu widzenia prawa przemoc w rodzinie to przestępstwo, którego odmiany określone są w różnych kodeksach i odpowiednio karane. Najczęściej stosowany artykuł 207 Kodeksu Karnego dotyczy znęcania się fizycznego lub moralnego nad członkiem rodziny i przewiduje za nie karę pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) określa przemoc, jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodzin (którymi w rozumieniu art. 115 § 11 k.k. są: małżonkowie, wstępni, zstępni, rodzeństwo, powinowaci w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostające w stosunku przysposobienia oraz ich małżonkowie, a także osoby pozostające we wspólnym pożyciu, a także inne osoby wspólnie zamieszkujące lub gospodarujące), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”²

¹ Jerzy Mellibruda, *Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie, Przewodnik do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, Instytut Psychologii Zdrowia PTP, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, 2005, s. 9

² Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390)

Psychologiczne spojrzenie na przemoc domową zwraca naszą uwagę na cierpienie i bezradność ofiary, odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne sterujące przemocą oraz złożone procesy interakcji między sprawcą i ofiarą. Psychologiczne zrozumienie przemocy odgrywa podstawową rolę przy pomaganiu ofiarom w wyzwaniu się od przemocy i w naprawianiu szkód, jakie poczyniła w ich życiu. O przemocy zatem powiemy wówczas, gdy wystąpią 4 przesłanki:

- **intencjonalność działania** - przemoc jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary, bez względu na jej potrzeby,
- **nierównomierne siły** - w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą. Ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy. Jest to klucz w definicji przemocy, odróżniający agresję od przemocy. Przewaga sił może występować na różnych poziomach fizycznym, psychicznym, ekonomicznym, społecznym, prawnym. Dziecko jest osobą w stosunku, do której występuje przewaga sił w każdej w/w kategorii,
- **naruszane są prawa i dobra osobiste** - sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, itd.),
- **powoduje cierpienie i ból** - sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Mogą być one wymierne, bądź nie, natychmiastowe, bądź odroczone w czasie. Doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.³

Moralna ocena przemocy powinna powstrzymywać sprawców i motywować świadków do pomagania. Przemoc to krzywdzenie słabszego, które jest złem moralnym, a sprawca powinien we własnym sumieniu dokonać rozliczenia, zaś jego czyn powinien podlegać potępieniu ze strony społeczeństwa.

Z perspektywy społecznej zwracamy uwagę na czynniki zawarte w obyczajach i postawach społecznych, które mogą sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać. Z drugiej strony w obronie przed przemocą mogą organizować się znaczące siły społeczne i wywierać wpływ na stan spraw publicznych i życie.

Z uwagi na instrumenty przy pomocy, których przemoc jest stosowana, możemy ją podzielić na:
Przemoc fizyczną - to wszelkiego rodzaju działania bezpośrednie z użyciem siły powodujące uszkodzenie ciała, np. popychanie, przytrzymywanie, policzkowanie, bicie, kopanie, szarpanie, wykręcanie rąk, itp.,

Przemoc psychiczną - to działania wykorzystujące świadome wpływanie jednej osoby na drugą, w szczególności na tok myślowy, postępowanie, sposób życia drugiej osoby bez jej przyzwolenia, za pomocą takich narzędzi jak, np. wyśmiewanie, wyzywanie, poniżanie, stosowanie gróźb, szantażowanie, krytykowanie, kontrolowanie, izolowanie, wmawianie choroby psychicznej, ciągłe niepokojenie, itp. W odniesieniu do dzieci określa się ją mianem przemocy emocjonalnej jako rozmyślne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej, zachowania dorosłych wobec dzieci, które powodują znaczące obniżenie możliwości prawidłowego rozwoju dziecka, np.: odrzucenie emocjonalne, nadmierne oczekiwania, chorobliwa nadopiekuńczość, deprecjonowanie osiągnięć,

Przemoc seksualną - to wymuszanie różnego rodzaju niechcianych zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych, np. wymuszanie pożycia seksualnego, nieakceptowanych form współżycia seksualnego, gwałt, demonstrowanie zazdrości, wyśmiewanie ciała, krytyka zachowań seksualnych, itp.,

---

³ Jerzy Mellibruda, *Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie, Przewodnik do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, Instytut Psychologii Zdrowia PTP, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, 2005, s. 9

Przemoc ekonomiczną - ma na celu uzależnienie finansowe od sprawcy, np. ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych, niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych rodziny, okradanie, odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, zaciąganie kredytów wbrew woli współmałżonka, itp.,

Zaniedbanie - naruszenie obowiązku opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej przejawiającej się w formach zaniedbania potrzeb żywieniowych, higienicznych, medycznych – jako stanu wynikającego z braku dbałości czy też opieki, stosowanego najczęściej wobec dzieci, osób starszych, niepełnosprawnych, chorych.⁴

Przemoc domowa miewa różną temperaturę, może być gorąca i chłodna. U podstaw **gorącej przemocy** znajdujemy furję, naładowanie gniewem, zjawisko pęknięcia tamy emocjonalnej uruchamiające agresywne zachowanie. Furia zazwyczaj rozładowywana jest w aktach bezpośredniej agresji: werbalnej, fizycznej. **Przemoc chłodna** wydaje się być znacznie spokojniejsza, choć czasem jest to spokój pozorny, skrywający silne, ale skutecznie tłumione i kontrolowane emocje, realizację scenariusza zakodowanego w umyśle sprawcy. W przemocy chłodnej mamy do czynienia ze zgodą na odroczenie reakcji. Sprawca przemocy bardzo często znajduje uzasadnienie dla swego okrucieństwa – przemoc często przybiera formę „surowych konsekwentnych zasad oraz metod wychowawczych” lub „sprawiedliwych kar” i odbywa się w tzw. „białych rękawiczkach”.⁵

Cykle przemocy w rodzinie:

I faza - Narastania napięcia i agresywności sprawcy - każdy drobiazg wywołuje jego irytację, często się denerwuje, jest nieprzyjemny w kontaktach, zaczyna więcej pić, prowokuje kłótnie, staje się coraz bardziej niebezpieczny. Jest to faza bardzo przykra dla ofiary, która stara się opanować sytuację, oddalić zagrożenie poprzez dostosowanie się do sytuacji, wywiązuje się skrupulatnie ze swoich obowiązków, stara się być szczególnie miła dla sprawcy. Często pojawiają się u niej różne dolegliwości fizyczne: bóle żołądka, bezsenność, utrata apetytu - wpada w apatię lub ogarnia ją silny niepokój. Zdarza się, że ofiara nie może już wytrzymać napięcia i sama prowokuje do ataku ze strony sprawcy; po prostu, „chce mieć to już za sobą”,

II faza - Eksplozji gniewu i złości, gwałtownej przemocy – dla osoby doznającej przemocy szczególnie dokuczliwa – sprawca staje się bardzo gwałtowny, często wpada w gniew, z mało istotnych powodów dochodzi do ataku agresji i rozładowania złości, ofiara doznaje zranień fizycznych i psychicznych, znajduje się w stanie szoku, stara się uspokoić sprawcę, ochronić siebie, odczuwa przerażenie, złość, bezradność z powodu niemożności uspokojenia i złagodzenia gniewu sprawcy, odczuwa również wstyd, traci ochotę do życia. Skutki tej fazy są zazwyczaj widoczne w postaci obrażeń ciała, aż do pobicia ze skutkiem śmiertelnym,

III faza - Faza miodowego miesiąca jest okresem przemijającym – wszystko się zmienia, gdy partner wyładował już swoją złość i zaczyna zdawać sobie sprawę z tego, co zrobił. Nagle staje się inną osobą, stara się znaleźć jakieś wytłumaczenie i usprawiedliwienie, przeżywa poczucie winy,

⁴ Sylwia Kluczyńska, *Zasady pomocy psychologicznej dla dorosłych ofiar przemocy w rodzinie, Przewodnik do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, Instytut Psychologii Zdrowia PTP, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, 2005, s. 21

⁵ Jerzy Mellibruda, *Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie, Przewodnik do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, Instytut Psychologii Zdrowia PTP, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, 2005, s. 10

okazuje skruchę, przeprasza, obiecuje, że to się nigdy nie powtórzy, zaczyna okazywać ciepło i miłość, staje się znów podobny do tego mężczyzny, którego kobieta pokochała i z jakim się związała. Przynosi kwiaty, zachowuje się tak, jakby nigdy nic się nie stało. Kobieta zaczyna wierzyć, że przemoc była incydentem, że partner się zmienił, czasem myśli, że być może ona jednak jakoś zawiniła, poszukuje winy w sobie, zaczyna go usprawiedliwiać. Czuje się znów kochana, spełniają się marzenia o miłości i szczęśliwym życiu – te, z którymi wchodziła w związek.⁶

1.2. Źródła przemocy w rodzinie

Analizując problem przemocy w rodzinie należy się zastanowić, dlaczego do niej dochodzi, jakie są jej źródła, jakie powoduje skutki oraz jak zapobiegać temu zjawisku. Nie istnieje jedno, proste wyjaśnienie dotyczące występowania przemocy w domu, a jej przyczyn nie można określić jednym zdaniem, czy też jednym czynnikiem, bowiem przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wieloaspektowym.

Istnieje wiele teorii na wyjaśnienie przyczyn występowania przemocy w rodzinie. Niektóre z nich koncentrują się na jednostkach i szukają wyjaśnienia w przyczynach osobistych takich jak: używanie alkoholu czy narkotyków, zachowanie się ofiary, choroba psychiczna, stres, frustracja, brak więzi emocjonalnej czy brutalność w domu rodzinnym; inne doszukują się przyczyn przemocy we wpływie kultury na jednostkę społeczną oraz wpływie rodziny pierwotnej.⁷

Przeprowadzane badania potwierdzają, że osoby stosujące przemoc we własnej rodzinie są zazwyczaj dziećmi pochodzącymi z rodzin, w których przemoc miała miejsce. Chłopcy wychowywani w takich rodzinach, częściej stają się sprawcami, a dziewczęta ofiarami przemocy. Nie bez znaczenia w kolejnych etapach życia jednostki pozostaje również wpływ kultury, instytucji czy organizacji: szkoły, wojska, zakładu poprawczego czy karnego, które kształtują modele zachowań ludzi młodych – bardzo często zachowań przemocowych.

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym, bardzo często ma nawet wieloletnią historię.

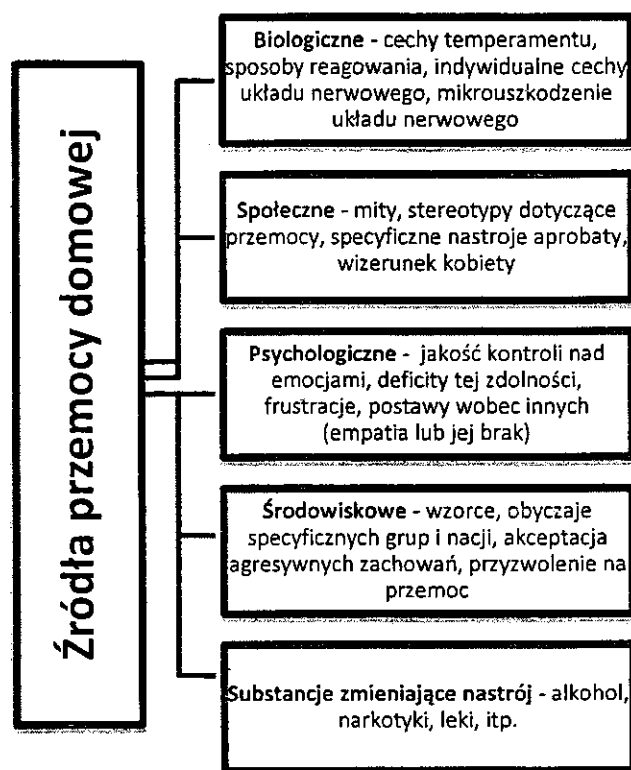
Bez względu na płeć i wiek, każdy kto doznaje przemocy, potrzebuje ochrony i wsparcia. Przemoc w rodzinie (niezależnie, przeciwko komu jest skierowana) jest przestępstwem ściganym przez prawo.

---

⁶ Jerzy Mellibruda, *Przemoc domowa. O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pediatri*. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Warszawa, 1998, s.18

⁷ Sylwia Kluczyńska, *Zasady pomocy psychologicznej dla dorosłych ofiar przemocy w rodzinie, Przewodnik do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, Instytut Psychologii Zdrowia PTP, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, 2005, s. 24

Źródła przemocy domowej – schemat uproszczony

Źródło: Opracowanie własne na podstawie literatury

1.3. Skutki przemocy domowej

Chociaż uzyskanie dokładnych danych na temat rozmiarów przemocy domowej okazuje się niemożliwe, to skutki tej przemocy są całkowicie wyraźne i namacalne. Wielu ludzi uważa, że bicie jest dobrą metodą wychowawczą w stosunku do dzieci, a w niektórych środowiskach pochwala się również przemoc wśród partnerów. Potwierdzenie stanowią liczne powiedzenia i przysłowia pokazujące dobre strony bicia np.: „gdy mąż żony nie bije, to jej wątroba gnije”, czy też powiedzenie „mnie ojciec bił i wyrosłem na porządnego człowieka”.

Jak podaje literatura przedmiotu coraz większa wiedza na temat przemocy domowej pokazuje, że jest wręcz przeciwnie. Bicie uczy posłuszeństwa tylko na małą chwilę, natomiast w dłuższym okresie czasu powoduje ogromne szkody. Najbardziej widocznymi i oczywistymi skutkami przemocy są obrażenia cielesne, ale znacznie bardziej niszczące od urazów fizycznych są skutki psychiczne doświadczanej przemocy. Psychologiczna presja i ciągłe napięcie może być przyczyną wielu chorób psychosomatycznych, takich jak: bóle głowy, żołądka, problemy z jedzeniem, trudności z nauką, koszmary senne, nocne moczenie. Skutki przemocy nie dotyczą wyłącznie osób doznających przemocy. Przemoc stanowi również niebezpieczeństwo dla członków rodziny bądź innych osób podejmujących interwencję, a także samego sprawcy.

Cechy osób doznających przemocy lub obserwujących przemoc, to: agresywność, wrogość w stosunku do innych ludzi, mniejsza odpowiedzialność za wszystko, co w życiu robią, trudności w kontaktach z innymi ludźmi (mniejsza komunikatywność, większa drażliwość, nieufność), życie w rozbitych rodzinach, brak utrzymywania kontaktów z najbliższymi krewnymi, częstsze ponoszenie

porażek zawodowych, trudności w osiąganiu ważnych życiowych celów, trudności w założeniu rodziny (model założonej rodziny jest bardzo często podobny do pierwotnej).

Według literatury przedmiotu, dzieci wychowujące się w rodzinach, w których występowała przemoc, wykazują skłonności do zachowań agresywnych w dorosłym życiu, przeżywają ciągły strach i niepokój. Obawiają się o zdrowie swoich rodziców i własne, czują się odpowiedzialne za przemoc i charakteryzują się ambiwalencją uczuć. Jednocześnie kochają i nienawidzą sprawcę przemocy. Mają kłopoty w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami, nie potrafią zaufać innym. Często czują się przygniecione ciężarem swojej bezsilności wobec przemocy w domu, uciekają z domu, mają problemy z koncentracją uwagi na nauce, a nawet podejmują próby samobójcze. Konsekwencją życia w ciągłym stresie mogą być zaburzenia mowy, dolegliwości somatyczne (ból głowy, żołądka, itp). Takie zachowania to najczęściej ze strony dzieci „wołanie o pomoc”.

Skutki przemocy w rodzinie to nie tylko mniejsze urazy ofiary, ale także hospitalizowanie osób pokrzywdzonych, korzystanie z pomocy lekarskiej, interwencje policji, pomocy społecznej. To również rozpad rodziny, problemy wychowawcze z dziećmi, czyny przestępcze popełniane przez członków rodziny.

II. Diagnoza społeczna

Badanie zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne ze względu na wiele czynników, takich jak kulturowe czy społeczne, które utrudniają bądź wręcz uniemożliwiają ujawnienie informacji o sytuacji rodziny na zewnątrz. Nadal wiele przypadków przemocy w rodzinie nie jest zgłaszanych organom ścigania, przede wszystkim z powodu wstydu oraz utrzymującej się niewiary w skuteczność prawa i obowiązujących procedur, a także nie zawsze właściwego funkcjonowania instytucji odpowiedzialnych za ściganie i karanie (policja, prokuratura, sądy), zbyt słabego, w stosunku do potrzeb systemu wsparcia dla ofiar przemocy, jak również niewystarczającej świadomości społecznej dotyczącej tego rodzaju przestępstw (także konieczności karania sprawców przez prawo). Liczba przypadków przemocy w rodzinie, uwidoczniła w statystykach przestępczości jest więc z pewnością znacznie mniejsza od prawdziwej liczby takich przestępstw. Poradzenie sobie z problemem bez pomocy z zewnątrz jest zazwyczaj bardzo trudne. W rozpoznawaniu i rozwiązywaniu tego rodzaju problemów bardzo ważna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy domowej, w tym tworzenie koalicji lokalnych.

Tabela Nr 1.

Zestawienie zbiorcze „Niebieskie Karty” za lata 2011 – 2015, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie we Włocławku ul. Żytnia 58

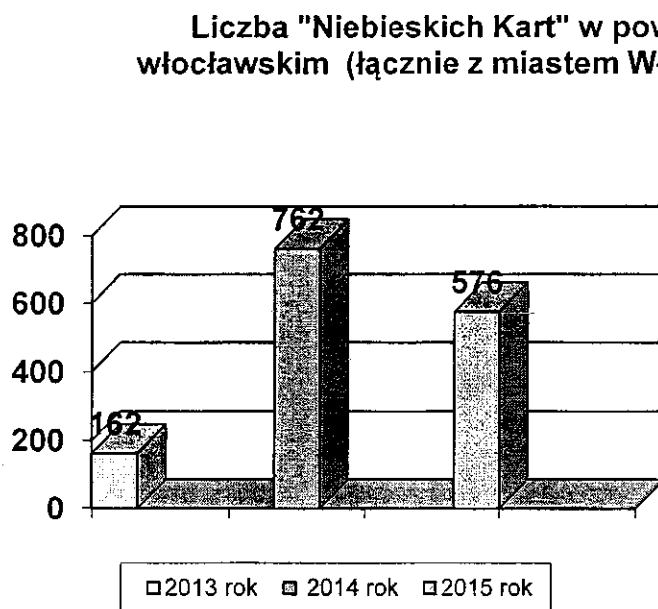
Rok	Ogółem	Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie	Policja	Oświata	Ochrona zdrowia	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2011	5	0	4	1	0	0
2012	62	12	49	1	0	0
2013	108	9	94	5	0	0
2014	583	36	541	6	0	0
2015	502	54	443	5	0	0

Źródło: Opracowanie własne

Powyższe zestawienie zbiorcze wskazuje na wyraźny spadek ilości wszczętych procedur „Niebieskie Karty” na terenie miasta Włocławek. Powyższa sytuacja wynikać może z wprowadzonych z dniem 1 sierpnia 2010 r. znowelizowanych przepisów. Wprowadzone zmiany znacznie pogorszyły sytuację osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także doprowadziły do wyraźnego spadku liczby ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie (zbiurokratyzowane procedury).

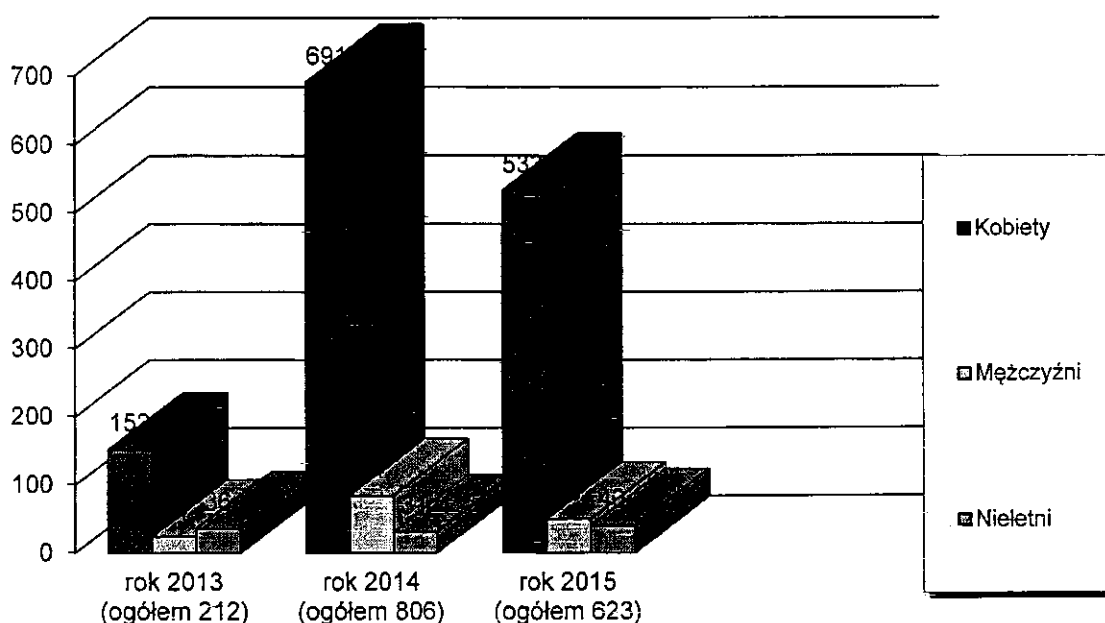
Dane statystyczne uzyskane z Komendy Miejskiej Policji we Włocławku dotyczą wszystkich „Niebieskich Kart” założonych w całym powiecie włocławskim (łącznie z miastem Włocławek).

**Wykres Nr 1. Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2013-2015
(powiat włocławski łącznie z miastem Włocławek)**

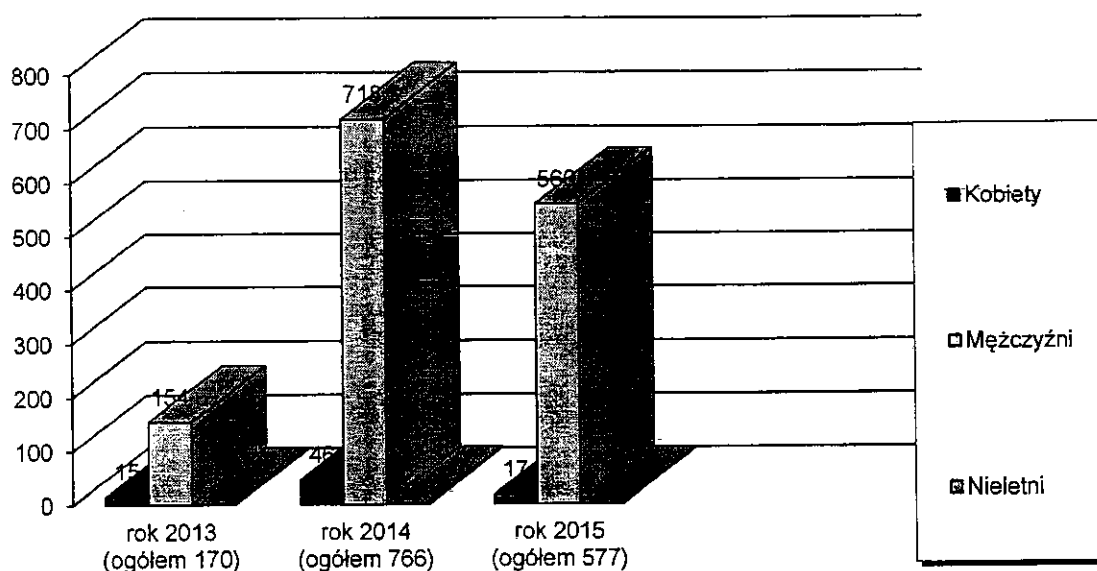
Dane statystyczne dotyczące przemocy w rodzinie wskazują, że nastąpił wyraźny spadek ilości zakładanych „Niebieskich Kart”. W roku 2014 – 762, natomiast w roku 2015 – 576; spadek o 24,4 %. Liczba ta dotyczy wszystkich „Niebieskich Kart” założonych w całym powiecie włocławskim (Wykres Nr 1) oraz mieście Włocławek.

Wykres Nr 2. Pokrzywdzeni w wyniku przemocy w rodzinie

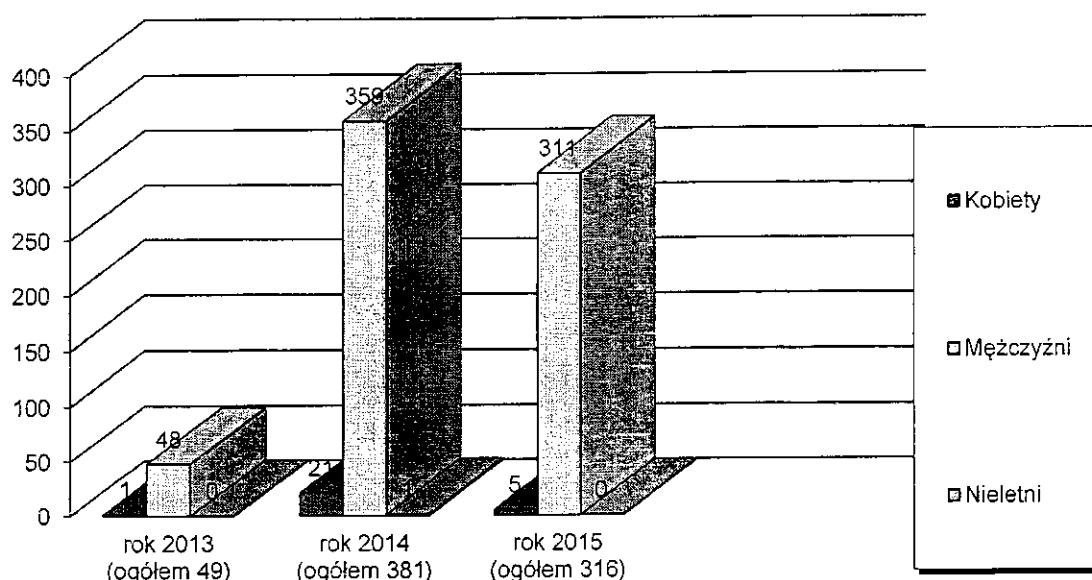
Z danych uzyskanych z Komendy Miejskiej Policji we Włocławku wynika, że w roku 2013 było 212 osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie, w tym: 152 kobiety, 24 mężczyzn oraz 36 nieletnich. W analogicznym okresie w roku 2014 osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie było 806, w tym: 691 kobiet, 84 mężczyzn oraz 31 nieletnich. W roku 2015 osób pokrzywdzonych było 623, w tym: 533 kobiety, 50 mężczyzn, 40 nieletnich (Wykres Nr 2).

Wykres Nr 3. Liczba sprawców przemocy w rodzinie

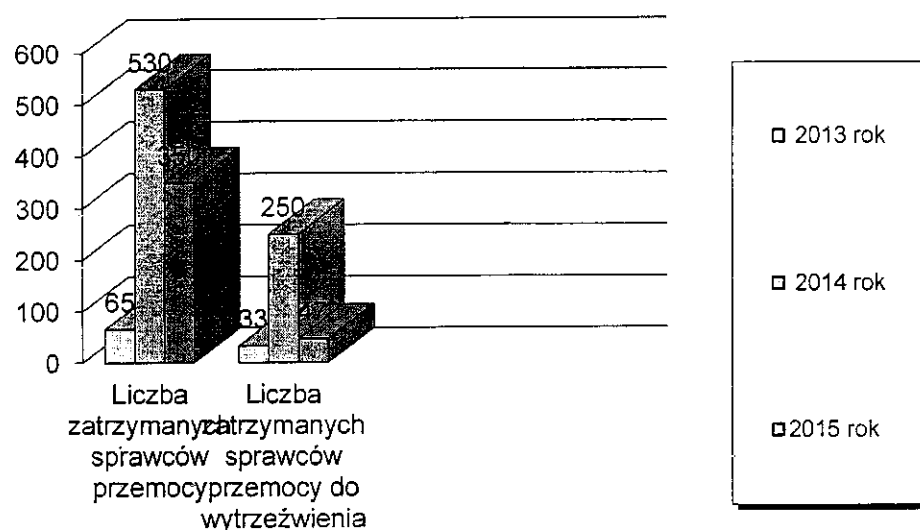
Liczba sprawców przemocy w rodzinie podana przez Komendę Miejską Policji we Włocławku kształtowała się w sposób następujący: w 2013 r. wyniosła ogółem 170, w tym: kobiety - 15, mężczyźni - 154, nieletni - 1. Natomiast w roku 2014 wyniosła ogółem 766 sprawców, w tym: 46 kobiet, 718 mężczyzn, 2 nieletnich oraz 2015 roku – 577 sprawców, w tym: 17 kobiet i 560 mężczyzn (Wykres Nr 3).

Wykres Nr 4. Sprawcy przemocy pod wpływem alkoholu

W 2015 r. było 316 sprawców pod wpływem alkoholu, w tym 5 kobiet i 311 mężczyzn. Z perspektywy trzech ostatnich lat widoczny jest procentowy wzrost sprawców przemocy będących pod wpływem alkoholu: w 2013 r. – 49 osób (30,4%), w roku 2014 – 381 (49,7%) w roku 2015 – 316 osób (54,9%).

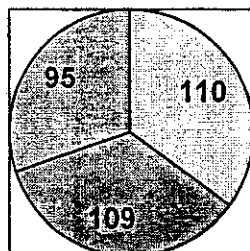
Wykres Nr 5. Liczba zatrzymanych sprawców przemocy pod wpływem alkoholu (w tym do wytrzeźwienia)

Liczba zatrzymanych sprawców przemocy w rodzinie kształtowała się w sposób następujący: w roku 2013 - 65 osób, w tym: 33 - do wytrzeźwienia, roku 2014 - 530 osób, w tym: do wytrzeźwienia – 250, w roku 2015 zatrzymano 350 osoby, w tym: 47 do wytrzeźwienia (Wykres Nr 5).

Wykres Nr 6. Liczba przyjętych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego

**Liczba przyjętych wniosków
o zastosowanie leczenia odwykowego**

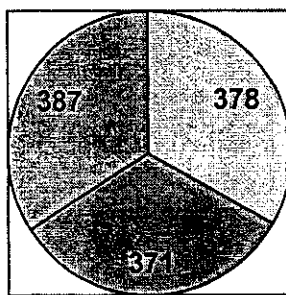

□ 2013 rok   □ 2014 rok   □ 2015 rok

Z danych uzyskanych z Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Włocławku wynika, że w roku 2013 przyjęła 110 wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego, analogicznie w roku 2014 – 109, zaś w 2015 roku – 95 (Wykres Nr 6).

Wykres Nr 7. Liczba przeprowadzonych rozmów z osobami wskazanymi o nadużywanie alkoholu i ich rodzinami nt. choroby alkoholowej, picia alkoholu, zachowania się pod wpływem alkoholu oraz skutków picia alkoholu

**Liczba przeprowadzonych rozmów
z osobami wskazanymi
o nadużywanie alkoholu i ich
rodzinami**

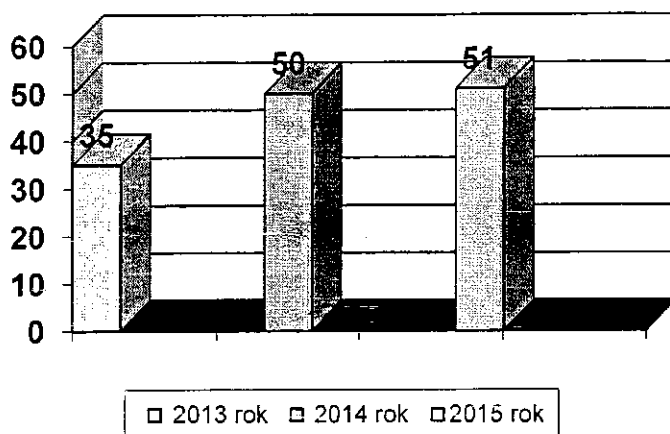

□ 2013 rok   □ 2014 rok   □ 2015 rok

W roku 2013 członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych we Włocławku przeprowadzili 378 rozmów z osobami wskazanymi o nadużywanie alkoholu i ich rodzinami nt. choroby alkoholowej, picia alkoholu, zachowania się pod wpływem alkoholu oraz skutków picia alkoholu, analogicznie w roku 2014 – 371, w 2015 roku – 387 (Wykres Nr 7).

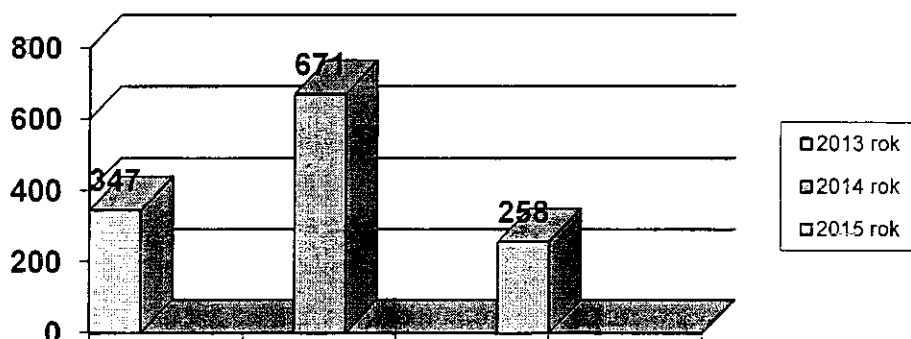

Wykres Nr 8. Liczba osób skazanych prawomocnym wyrokiem z art. 207 kk.
Liczba osób skazanych prawomocnym
z wyrokiem z art. 207 kk.
(mieszkańcy Włocławka)

Dane uzyskane od Prezesa Sądu Rejonowego we Włocławku wskazują na spadek liczby osób skazanych prawomocnym wyrokiem za popełnienie przestępstwa z art. 207 kk; przedstawiają się one w następujący sposób: w roku 2013 prawomocnym wyrokiem skazano - 35 osób, w roku 2014 - 50 osób, a w 2015 roku - 51 osób /mieszkańcy Włocławka/ (Wykres Nr 8).

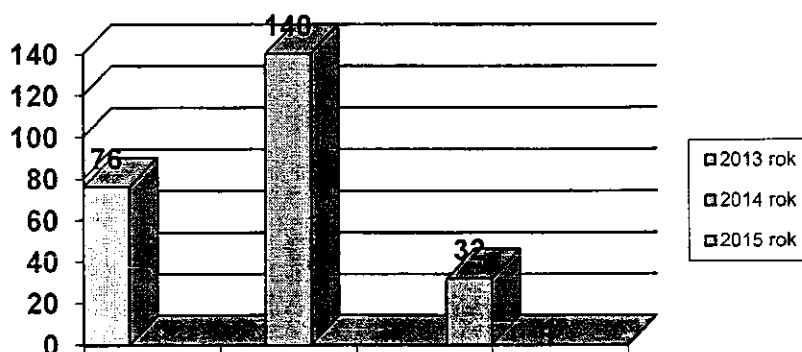
Wykres Nr 9. Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie
przez Prokuraturę Rejonową we Włocławku
Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy
w rodzinie

Prokuratura Rejonowa we Włocławku przedstawiła liczbę zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie; w roku 2013 - 347, w analogicznym okresie 2014 roku - 671 oraz w 2015 roku - 258 (Wykres Nr 9).

Wykres Nr 10. Liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych aktami
oskarżenia (dane uzyskane z Prokuratury Rejonowej we Włocławku)

**Liczba spraw dotyczących przemocy
w rodzinie zakończonych aktami oskarżenia**

Prokuratura Rejonowa we Włocławku w 2013 roku w przypadku 76 spraw dotyczących przemocy w rodzinie zakończyła je aktami oskarżenia, w roku 2014 – 140, a w 2015 roku - 32. Analizując lata 2013 i 2014 widać znaczny wzrost spraw zakończonych aktem oskarżenia. W roku 2015 widać drastyczny spadek liczby spraw zakończonych aktami oskarżenia, co może być spowodowane zmianami w kodeksie karnym (Wykres Nr 10).

III. Rola pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ważniejsze uregulowania prawne w zakresie przemocy domowej

Niezmienne istotnym elementem przeciwdziałania przemocy domowej jest dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako groźnego źródła cierpienia, zagrożenia i dysfunkcji człowieka, rodziny, społeczeństwa. Nie ulega wątpliwości, że przemoc domowa modeluje zachowania społeczne i przestępcze, jest czynnikiem kryminogennym.

Działania skierowane na zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy oraz podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy są jednym z ważnych elementów polityki społecznej wielu krajów. W Polsce realizacja zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie została wpisana w system pomocy społecznej już w 1997 roku. Pytanie o występowanie przemocy w rodzinie zostało zawarte w nowym druku wywiadu środowiskowego. W 1999 roku do ustawy o pomocy społecznej wprowadzono zapisy dotyczące prowadzenia przez powiaty ośrodków interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy domowej oraz prowadzenia poradnictwa specjalistycznego.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz.163, z późn. zm.) określa pomoc społeczną jako „instytucję polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości”.

Celem działań pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których same nie są w stanie pokonać, a także zapobieganie powstawaniu tych sytuacji. Pomoc społeczna jest udzielana między innymi w przypadku przemocy w rodzinie. Bezpośrednią pomocą rodzinom i osobom potrzebującym zajmują się pracownicy socjalni zgodnie z ustaloną rejonizacją.

W ramach swoich kompetencji i zadań pracownik socjalny:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym informacji o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- zapewnia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziału w programach korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Pracownicy socjalni, przedstawiciele pomocy społecznej są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym. Zgodnie z art. 12 a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej. Pracownik socjalny ma obowiązek niezwłocznego powiadomienia sądu opiekuńczego o tym fakcie, nie później jednak niż w ciągu 24 godzin.

Działania pracowników pomocy społecznej wynikają również z praw i obowiązków, jakie nakłada na nich Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i zapobieganiu alkoholizmowi, Konwencja o Prawach Dziecka, Ustawa o postępowaniu w sprawach nieletnich, Kodeks Karny, Kodeks Rodzinny i Opiekuńczy, Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Nie można pomóc w zdrowieniu i wychodzeniu z przemocy, bez zatrzymania przemocy. Skuteczność podejmowanych działań na rzecz pomocy ofiarom przemocy zależeć będzie od współpracy różnych służb i instytucji: policji, sądów, pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, itp., a jej poprawie może sprzyjać:

1. tworzenie interdyscyplinarnych zespołów pomocowych składających się z przedstawicieli różnych instytucji, np. policjanta, pracownika socjalnego, lekarza, pedagoga,
2. znajomość miejsc, osób i możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,

3. przekazywanie i zbieranie informacji od poszczególnych osób oraz instytucji pomagających rodzinom,
4. konsekwentne egzekwowanie świadczeń wynikających z zadań i kompetencji poszczególnych instytucji,
5. podnoszenie kwalifikacji pracowników w dziedzinie zjawiska przemocy domowej oraz sposobów skutecznej interwencji i możliwości pomocy,
6. odpowiednia dokumentacja poszczególnych przypadków, form udzielania pomocy i efektów (niezwykle pomocna w ewentualnym postępowaniu karnym przeciwko sprawcy).

Artykuł 12 pkt. 1 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że „osoby, które w związku z wykonywaniem swoich obowiązków służbowych lub zawodowych powzięły podejrzenie o popełnieniu ściganego z urzędu przestępstwa z użyciem przemocy w rodzinie, niezwłocznie zawiadamiają o tym Policję lub prokuratora.”

Do zadań własnych gminy należy:

1. tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
3. opracowywanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
4. prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

Do zadań własnych powiatu należy:

1. tworzenie i prowadzenie ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
2. prowadzenie ośrodków interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy :

1. tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
2. opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Pozytywne efekty w ograniczaniu zjawiska przemocy i złagodzenie jej skutków może odnieść wyłącznie multidyscyplinarne działanie wszystkich profesjonalistów pracujących z dzieckiem i rodziną oraz współdziałanie w tym zakresie instytucji rządowych i samorządowych oraz organizacji pozarządowych.

Do najważniejszych uregulowań prawnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej należą:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 02 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483 z późn. zm.), Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne, przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją,
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm),

4. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r., poz. 487),
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245),
6. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 (Monitor Polski z 2014 r. poz. 445),
7. Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego do roku 2020 - przyjęty Uchwałą Nr 24/899/13 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 czerwca 2013 r.,
8. Ramowy Program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie przyjęty Uchwałą Nr 3/31/15 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 21 stycznia 2015 r. w sprawie przyjęcia programów: „Ramowy program ochrony ofiar przemocy w rodzinie” i „Ramowy program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie”.

IV. Zasoby miasta Włocławek w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej

4.1. Zasoby instytucjonalne

1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie Włocławek ul. Kościuszki 26, tel: (54) 411-63-11,

a) Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny Włocławek ul. Żytnia 58; tel: (54) 413-50-96,

b) Osiedlowe Sekcje Pomocy Społecznej MOPR:

- Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 1 „Śródmieście”, Włocławek, ul. Kilińskiego 1, tel: (54) 411-62-60; filia „Zawiśle”, Włocławek, ul. Grodzka 2,
- Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 2 „Zazamcze”, Włocławek, ul. Wieniecka 42, tel: (54) 411-19-60,
- Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 3 „Wschód”, Włocławek, ul. Żytnia 58, tel: (54) 412-23-83,
- Osiedlowa Sekcja Pomocy Społecznej Nr 4 „Południe”, Włocławek, ul. Wiejska 24, tel: (54) 413-34-60; filia „Michelin” Włocławek, ul. Kościelna 2, tel: (54) 413-23-41.

c) Placówki wsparcia dziennego :

- Świetlica „Zachęta”, Włocławek, ul. Wieniecka 42, tel: (54) 411-03-94,
- Świetlica „Zacisze”, Włocławek, ul. Zakręt 8, tel: 609-986-644,
- Świetlica „Zapiecek”, Włocławek, ul. 3 Maja 6, tel: (54) 411-23-15,
- Świetlica „Zefir”, Włocławek, ul. Gałczyńskiego 9, tel: (54) 234-25-08,
- Świetlica „Zorza”, Włocławek, ul. Żytnia 58, tel: (54) 413-54-41.

2. Całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze

- a) Centrum Opieki nad Dzieckiem, Włocławek, ul. Żytnia 55, tel: (54) 233-82-64,
- b) Placówka Opiekuńczo - Wychowawcza „Małuch”, Włocławek, ul. Sielska 3, tel: (54) 236-12-62,
- c) Integracyjny Dom Dziecka „Paulinka”, Włocławek, ul. Pszczela 20, tel: (54) 235-52-60,
- d) Dom Dziecka „Caritas” Diecezji Włocławskiej, Włocławek, ul. Leśna 2 A, tel: (54) 233-00-60.

3. Komenda Miejska Policji, Włocławek, ul. Okrężna 25, tel: 997, 112,

4. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Włocławek, ul. Kościuszki 12,

5. Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej, Włocławek ul. Kilińskiego 16, tel: (54) 231-10-62,

6. Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna, Włocławek, ul. Ogniowa 8/10, tel: (54) 232-59-18.

4.2. Pozostałe instytucje, organizacje, fundacje i stowarzyszenia działające na rzecz osób doznających przemocy domowej

- 1. Sąd Rejonowy, Włocławek, ul. Kilińskiego 20, tel: (54) 422-26-00,
- 2. Prokuratura Rejonowa, Włocławek, ul. Okrężna 2 c, tel: (54) 237-64-00,
- 3. Schronisko dla Bezdomnych Kobiet i Mężczyzn „Caritas”, Włocławek, ul. Karnkowskiego 7, tel: (54) 232-78-67,
- 4. „Caritas” Diecezji Włocławskiej Włocławek, ul. Gdańska 2/4 - w zakresie zapewnienia schronienia, żywności, pomoc materialna, pomoc w wynajęciu mieszkania,
- 5. Polski Komitet Pomocy Społecznej, Włocławek, ul. Związków Zawodowych 18, tel.: (54) 232-10-96 - w zakresie poradnictwa prawnego oraz pomocy finansowej,
- 6. Klub Abstynenta "Promień", Włocławek, ul. Gałczyńskiego 9, tel.: 661-086-808 - w zakresie poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie, terapii, wsparcia,
- 7. Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana”, Włocławek, ul. 3 Maja 35/2: Poradnia Rodzinna, Bank Informacji dla Rodzin,
- 8. Przychodnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia, Włocławek, ul. Stodólna 70, tel: (54) 412-53-42,
- 9. Poradnia Terapii Uzależnień, Włocławek, ul. Kaliska 104 a, tel: (54) 234-97-80,
- 10. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci, Włocławek, ul. Kaliska 1, tel: (54) 411-99-86 - w zakresie edukacji,
- 11. Fundacja „Samotna Mama”, Włocławek, ul. Okrężna 21, tel: (54) 231-91-00 - w zakresie poradnictwa prawnego oraz pomocy finansowej,
- 12. Stowarzyszenie Wsparcia Społecznego „ADITUS”, Włocławek, ul. Akacyjowa 10, tel: 608-061-556 - w zakresie poradnictwa dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 13. Biuro dla Obywatela, Włocławek, ul. Przedmiejska 5, tel: 800-110-062 – w zakresie poradnictwa prawnego,
- 14. Biuro ds. Polityki Prorodzinnej i Przeciwdziałania Przemocy w Departamencie Spraw Społecznych i Zdrowia Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko - Pomorskiego w Toruniu - comiesięczne dyżury prawnika w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Przedstawicielstwie Urzędu Marszałkowskiego we Włocławku ul. Bechiego 2, tel: (54) 235-67-10,
- 15. Filia Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonym Przepięstwem Stowarzyszenie „Azyl” Na Rzecz Pomocy Kobietom i Dzieciom Ofiarom Przemocy we Włocławku (siedziba Klubu Integracji Społecznej we Włocławku ul. Okrzei 61, tel: (54) 411-04-37) - poradnictwo prawne i psychologiczne.

4.3. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji mocnych (Strenghts) i słabych (Weaknesses) stron oraz badania szans (Opportunities) i zagrożeń (Threats), jakie stoją przed organizacją.

Jest oparta na klasyfikacji dzielącej wszystkie czynniki mające wpływ na obecną i przyszłą pozycję organizacji, na kategorie:

- wewnętrznych i zewnętrznych w stosunku do organizacji,
- wywierających wpływ na organizację: pozytywny i negatywny.

Ze skrzyżowania tych dwóch podziałów powstają cztery kategorie czynników w analizie SWOT:

Wewnętrzne pozytywne – mocne strony, czyli atuty organizacji. Mocne strony, to walory organizacji, które w pozytywny sposób ją wyróżniają.

Wewnętrzne negatywne – słabe strony. Słabe strony, to konsekwencja ograniczeń zasobów i niedostatecznych kwalifikacji.

Zewnętrzne pozytywne – szanse. Szanse to zjawiska i tendencje w otoczeniu, które odpowiednio wykorzystane stają się impulsem rozwoju oraz osłabiają zagrożenia.

Zewnętrzne negatywne – zagrożenia. Zagrożenia to wszystkie czynniki, które są postrzegane jako bariery dla rozwoju, utrudnienia, dodatkowe koszty działania. Istnienie zagrożeń ma destrukcyjny wpływ na rozwój organizacji lub powodzenie inwestycji. Jednocześnie nie pozwala na pełne wykorzystanie szans i mocnych stron.

Wykorzystując analizę SWOT do diagnozowania i analizy otoczenia zewnętrznego i wewnętrznego danego obszaru problemowego, przeprowadza się trzy etapy postępowania:

- identyfikację i analizę: mocnych i słabych stron,
- identyfikację i analizę: szans i zagrożeń,
- określenie strategicznej sytuacji w rozwiązywaniu problemu społecznego.

ANALIZA SWOT

Tabela Nr 2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w mieście Włocławek
(instytucje odpowiadające na problem przemocy w rodzinie na terenie Miasta Włocławek)

	MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
--	--------------	--------------

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">WEWNĘTRZNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - działalność Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Grup Roboczych do indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie - dostęp do bezpłatnego poradnictwa prawnego, psychologicznego i pedagogicznego - funkcjonowanie hostelu dla osób dotkniętych przemocą domową - rosnące profesjonalizowanie się kadr - gotowość do podejmowania szkoleń oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników służb instytucji, podmiotów stykających się z problemem przemocy w rodzinie - dobrze rozwinięta sieć instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - kampanie społeczne na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - niepełna diagnoza potrzeb w zakresie problemu przemocy w rodzinie - niewystraczający przepływ informacji pomiędzy poszczególnymi instytucjami - niewystraczająca liczba specjalistycznych szkoleń dla poszczególnych grup zawodowych w zakresie diagnozowania zjawiska przemocy oraz szkoleń interdyscyplinarnych - słabe przygotowanie i wiedza z zakresu funkcjonowania psychospołecznego ofiar przemocy, niskie kompetencje u części kadr instytucji pracujących w tym obszarze - wtórna wiktyalizacja ofiar przemocy spowodowana działaniami służb - niewystarczająca oferta wsparcia merytorycznego dla pracowników zaangażowanych w działania, np: superwizji, konsultacji - duże obciążenie pracą pracowników socjalnych; zbyt duża liczba środowisk objętych ich wsparciem; niskie wynagrodzenia - wypalenie zawodowe pracowników socjalnych pracujących ze zjawiskiem przemocy w rodzinie - niski prestiż zawodu pracownika socjalnego - biurokratyzowana procedura; odebranie Policji i przekazanie Zespołowi Interdyscyplinarnemu kluczowych zadań w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie bez uregulowania kwestii ich statusu - nadmiernie biurokratyczne struktury; znaczne zwiększenie ilości tworzonej dokumentacji i jej dublowanie; przewlekły tryb postępowania uniemożliwiają sprawne i szybkie udzielenie pomocy osobom pokrzywdzonym
--	--	--

	SZANSE	ZAGROŻENIA
--	---------------	-------------------

<p style="text-align: center; transform: rotate(-90deg);">ZEWNETRZNE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze przeciwdziałanie przemocy w rodzinie: <ul style="list-style-type: none"> ▪ nowelizacja z dn. 10.06.2010 r. obowiązującej ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dn. 29.07.2005 r. ▪ realizacja Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie ▪ ustawowy obowiązek tworzenia gminnych systemów przeciwdziałania przemocy w rodzinie ▪ ustawowy obowiązek opracowywania przez powiaty programów korekcyjno-edukacyjnych ▪ zmiany legislacyjne mające na celu poprawę skuteczności ochrony ofiar przemocy oraz ułatwienie izolacji sprawców przemocy od ofiar - rozwijanie dostępu do specjalistycznego wsparcia rodziny - wzrastająca liczba doświadczeń i dobrych praktyk dotyczących działań w ramach zespołów interdyscyplinarnych - kampanie i programy edukacyjne wpływające na wzrost świadomości społeczności lokalnej w zakresie problemu przemocy domowej 	<ul style="list-style-type: none"> - niska świadomość społeczna w zakresie zjawiska przemocy w rodzinie - obojętność społeczna wobec zjawiska przemocy w rodzinie - destrukcyjne przekonania o marginalnym zasięgu zjawiska (stereotypowe postrzeganie tego zjawiska, identyfikowanie z określonym typem rodzin) - bezradność i bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów - bierność świadków przemocy - ogólna niechęć do uczestnictwa w procesie pomagania (brak wiary w powodzenie przedsięwzięcia) - niepełna znajomość kompetencji i zadań instytucji i podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - brak konsekwentnych procedur dotyczących postępowania ze sprawcami przemocy, poczucie bezkarności u tych osób - wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną; niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywania zawieszenia wykonania kar - trudności w odizolowaniu sprawców przemocy od ofiar - niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości już istniejących przepisów prawnych (np: zakaz zbliżania się do ofiary, nakaz opuszczenia lokalu, zobowiązanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych) - małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie - brak ciągłości prowadzenia programów korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie - brak opracowanych uregulowań prawnych (przepisów prawa miejscowego, regulaminów) umożliwiających pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w uzyskaniu w pierwszej kolejności mieszkania socjalnego
--	---	--

Źródło: Opracowanie własne

V. Realizacja pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Włocławek

5.1. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

a) Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny

Działalność Sekcji Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny we Włocławku ul. Żytnia 58 jest jednym z elementów działań prowadzonych przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Teren działania sekcji stanowi miasto Włocławek.

Zgodnie z art. 47 ust. 1. Ustawy o pomocy społecznej „Interwencja kryzysowa stanowi zespół interdyscyplinarnych działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin będących w stanie kryzysu. Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej.” „W ramach interwencji kryzysowej udziela się natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, a w zależności od potrzeb - poradnictwa socjalnego lub prawnego, w sytuacjach uzasadnionych - schronienia do 3 miesięcy” (art. 47 ust. 3 Ustawy o pomocy społecznej).

Zakres zadań Sekcji Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny obejmuje:

- w zakresie interwencyjnym:
  - 1) zapewnienie schronienia ofierze przemocy w rodzinie oraz dzieciom pozostającym pod jej opieką, bez skierowania i bez względu na dochód,
  - 2) ochronę ofiary przemocy w rodzinie przed sprawcą przemocy w rodzinie,
  - 3) udzielanie natychmiastowej pomocy psychologicznej oraz zorganizowanie niezwłocznie dostępu do pomocy medycznej, w przypadku, gdy wymaga tego stan zdrowia ofiary przemocy w rodzinie,
  - 4) rozpoznanie sytuacji ofiary przemocy w rodzinie i udzielenie wszechstronnego wsparcia w przezwyciężaniu sytuacji kryzysowej, związanej z występowaniem przemocy w rodzinie,
- w zakresie terapeutyczno-wspomagającym:
  - 1) opracowanie diagnozy rodziny,
  - 2) opracowanie indywidualnego planu pomocy ofierze przemocy w rodzinie uwzględniającego: potrzeby, cele, metody i czas pomocy,
  - 3) udzielanie poradnictwa:
    - a) psychologicznego,
    - b) pedagogicznego,
    - c) prawnego,
    - d) socjalnego,
  - 4) prowadzenie grupy wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
  - 5) prowadzenie terapii indywidualnej ukierunkowanej na wsparcie ofiary przemocy w rodzinie oraz nabycie umiejętności ochrony przed osobą stosującą przemoc w rodzinie,
  - 6) przeprowadzenie diagnozy sytuacji dzieci i udzielanie im wsparcia i pomocy psychologicznej,
  - 7) udzielanie konsultacji wychowawczych,
- w zakresie potrzeb bytowych:

W ramach działalności sekcji funkcjonuje hostel mieszczący się w wynajętych pomieszczeniach „Caritas” Diecezji Włocławskiej Włocławek ul. Karnkowskiego 7. Hostel zapewnia schronienie dla 7 osób: działalność hostelu jest całodobowa,
- w strukturze sekcji funkcjonuje również Zespół ds. Asysty Rodzinnej,
- pracownicy sekcji zapewniają obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

- oferta sekcji skierowana jest również do osób stosujących przemoc w rodzinie (w latach 2013 i 2014 realizowany był program oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie),
- podejmowanie działania na rzecz tworzenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz dostosowanie metod i form pomocy do zdiagnozowanych potrzeb społeczności lokalnej poprzez:
  - a) stały kontakt z dzielnicowymi, kuratorami, pracownikami socjalnymi (terenowymi) MOPR,
  - b) współpraca z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz pomocy osobom i rodzinom znajdującymi się w trudnej sytuacji życiowej.

b) Osiedlowe Sekcje Pomocy Środowiskowej MOPR

Osobami pierwszego kontaktu ze środowiskiem wymagającym udzielenia wsparcia i pomocy są pracownicy socjalni pracujący w poszczególnych rejonach miasta. Dokonują oni oceny i analizy sytuacji, w tym bardzo często sytuacji związanej z występowaniem przemocy w rodzinie i wymagającej natychmiastowej interwencji. Szczególnie istotne znaczenie ma identyfikowanie zaniedbań bądź krzywdzenie małych dzieci, nie podlegających obowiązkowi szkolnemu i nie uczęszczających do przedszkoli czy żłobków. Dzieci te pozostają w pewnego rodzaju izolacji społecznej, poza kontrolą przedstawicieli innych służb. Pracownik socjalny w takich przypadkach to jedyna osoba, która ma możliwość dostrzeżenia krzywdy dziecka i podjęcia działań w celu jej przeciwdziałania. Pracownicy socjalni zatrudnieni w Osiedlowych Sekcjach Pomocy Społecznej ściśle współpracują z Komendą Miejską Policji w zakresie wdrażania procedury „Niebieska Karta”.

c) Placówki wsparcia dziennego MOPR

Świetlice MOPR przeznaczone są dla dzieci w wieku szkolnym, działają w najbliższym środowisku lokalnym dziecka. Zapewniają czasową opiekę oraz wychowanie dzieciom pozbawionym częściowo opieki rodzicielskiej i niedostosowanym społecznie.

Głównym zadaniem placówek jest wspieranie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Zadanie to realizowane jest w szczególności poprzez:

- organizację czasu wolnego,
- pomoc w nauce,
- pomoc w kryzysach osobistych, szkolnych, rodzinnych, rówieśniczych,
- rozwój zainteresowań i uzdolnień,
- kształtowanie właściwych postaw i zachowań,
- pracę z rodziną dziecka.

Pracownicy świetlic współpracują z pracownikami socjalnymi, szkołą, sądem oraz innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo wychowawczych.

d) Placówki opiekuńczo wychowawcze całodobowe - zapewniają w sytuacjach nagłych miejsce pobytu dzieciom doznającym przemocy domowej lub znajdującym się w innej sytuacji kryzysowej.

5.2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W sytuacji, gdy aktom przemocy towarzyszy spożywanie alkoholu, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje następujące działania:

- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym informacji o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziału w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”. Przedstawiciele MKRPA są członkami zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym.

5.3. Komenda Miejska Policji

Funkcjonariusze Policji są najczęściej pierwszymi osobami, do których trafia informacja o występowaniu przemocy w rodzinie. Od skuteczności podjętej interwencji zależy często efektywność pomocy udzielonej przez inne służby.

Podstawowymi zadaniami Policji jest między innymi ochrona życia i zdrowia ludzi. Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez funkcjonariusza policji zgodnie z obowiązującym prawem to:

- udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, niezbędnej pomocy, w tym udzielenia pierwszej pomocy,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- podejmuje, w razie potrzeby, inne niezbędne czynności zapewniające ochronę życia, zdrowia i mienia osób, co do których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie, włącznie z zastosowaniem w stosunku do osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, środków przymusu bezpośredniego i zatrzymania,
- przeprowadza z osobą, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, rozmowę, w szczególności o odpowiedzialności karnej za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny oraz wzywa osobę, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie do zachowania zgodnego z prawem i zasadami współżycia społecznego,
- przeprowadza na miejscu zdarzenia, w przypadkach niecierpiących zwłoki, czynności procesowe w niezbędnym zakresie, w granicach koniecznych dla zabezpieczenia śladów i dowodów przestępstwa,
- podejmuje działania mające na celu zapobieganie zagrożeniom mogącym występować w rodzinie, w szczególności składa systematyczne wizyty sprawdzające stan bezpieczeństwa

- osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb określonych przez zespół interdyscyplinarny lub grupę roboczą,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
  - funkcjonariusz policji uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym,
  - w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

5.4. Placówki oświatowe i Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

Ustawa o systemie oświaty zobowiązuje szkoły do wspomagania wychowawczej roli rodziny oraz zapewnienia opieki uczniom pozostającym w trudnej sytuacji życiowej. Rola szkoły w systemie ochrony dziecka jest znacząca. Nauczyciele mają możliwość regularnego obserwowania funkcjonowania dziecka oraz zmian w jego zachowaniu. Pedagog i psycholog szkolny ma możliwość zdiagnozowania sytuacji szkolnej i rodzinnej dziecka.

W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 roku życia, jest ofiarą przemocy lub przestępstwa powinien podjąć następujące kroki:

- przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy, w warunkach gwarantujących jej bezpieczeństwo, swobodę wypowiedzi i poszanowania godności,
- diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji o możliwościach udzielenia pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym informacji o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- organizuje niezwłoczny dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie,
- udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej, i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
- wszczyna procedurę „Niebieskie Karty” zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13.09.2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna we Włocławku ul. Ogniowa 8/10 to publiczna placówka działająca w systemie oświaty udzielająca dzieciom i młodzieży, a także rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno – pedagogicznej związanej z problemami opiekuńczo – wychowawczymi oraz nauką i kształceniem. Poradnia świadczy również pomoc dla rodzin z problemem przemocy domowej poprzez:

1. diagnozę problemu,
2. udzielanie porad i informacji dotyczących możliwości uzyskania pomocy,
3. pomoc terapeutyczną dla rodziców i dzieci – ofiar przemocy w rodzinie.

5.5. Miejski Zespół Opieki Zdrowotnej i Poradnia Terapii Uzależnień

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej zalicza się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi, ponieważ bardzo często towarzyszą jej poważne uszkodzenia zdrowia somatycznego i zdrowia psychicznego. Pomoc ofiarom przemocy domowej powinna oprócz udzielenia pierwszej pomocy, obejmować następujące zadania:

- umiejętność przeprowadzenia spokojnej rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania,
- poinformowanie osoby, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie o istniejących możliwościach skorzystania z pomocy,
- wystawienie na prośbę poszkodowanych bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie,
- poinformowanie o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji,
- powiadomienie organów ścigania w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa stwierdzonego podczas badania lekarskiego (podejrzenia wykorzystywania seksualnego, ciężkie obrażenia ciała).

Przedstawiciel ochrony zdrowia uczestniczy w spotkaniach zespołu interdyscyplinarnego lub grup roboczych współpracujących z zespołem interdyscyplinarnym, jak również zobowiązany jest do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty”.

W razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także lekarzem lub ratownikiem medycznym lub pielęgniarką ma prawo podjąć decyzję o odebraniu dziecka z rodziny i umieszczeniu go u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rodzinie zastępczej lub w całodobowej placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Występowanie przemocy w rodzinie w 82 % przypadków wiąże się ściśle z nadużywaniem alkoholu. Podjęcie leczenia i zachowanie abstynencji oraz stały udział sprawcy w terapii stanowi istotny element w kierunku zmiany jego zachowań i zatrzymania przemocy. W sytuacjach nadużywania alkoholu Poradnia Terapii Uzależnień Włocławek ul. Kaliska 104 A jest jednym z ważniejszych ogniw wspomagających skuteczność i kompleksowość działań podejmowanych w celu ochrony ofiar przemocy domowej.

5.6. Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Grupy Robocze

Od dnia 25 października 2011 r. na terenie miasta Włocławek funkcjonuje Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Został on powołany Zarządzeniem Prezydenta Miasta Włocławek Nr 223/2011 z dnia 6 października 2011 r., w którym określony jest skład osobowy Zespołu oraz rodzaj instytucji reprezentowanych przez poszczególne osoby. Jego członkowie są przedstawicielami następujących instytucji:

- Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komendy Miejskiej Policji
- Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Włocławek
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej
- Miejskiego Zespołu Opieki Zdrowotnej
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej
- Towarzystwa Przyjaciół Dzieci
- Polskiego Komitetu Pomocy Społecznej
- „Caritas” Diecezji Włocławskiej.

Zespół ma swoją siedzibę w Sekcji Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny we Włocławku ul. Żytnia 58. W/w sekcja prowadzi jego obsługę organizacyjno - techniczną.

Głównym zadaniem Zespołu zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390) jest integrowanie i koordynowanie działań jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- ✓ diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- ✓ podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- ✓ inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą w rodzinie,
- ✓ rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- ✓ inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc.

Do zadań Grupy Roboczej należy, w szczególności:

- ✓ opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie,
- ✓ monitorowanie sytuacji rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- ✓ dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań.

VI. Cele, zadania programu i kierunki działań

6.1. Cel główny i cele szczegółowe

Cel główny: Zapobieganie i ochrona przed przemocą w rodzinie oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin doznających przemocy.

Cele szczegółowe:

1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Wzmocnienie działań pomocowych i ochrony osób uwięzionych w przemoc w rodzinie.
3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
4. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie.

6.2. Przewidywane efekty realizacji Programu

Zakłada się, że zadania realizowane w ramach Programu doprowadzą do zwiększenia skuteczności pomocy i wsparcia osobom i rodzinom zagrożonym i dotkniętym przemocą poprzez:
- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

- 1) podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 2) zmniejszenie liczby osób i rodzin dotkniętych przemocą,
- 3) zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej osobom i rodzinom doświadczającym przemocy, w tym zapewnienie miejsc w całodobowych placówkach udzielających pomocy,
- 4) podniesienie jakości usług świadczonych przez przedstawicieli instytucji realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 5) zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 6) wzrost liczby osób profesjonalnie zajmujących się świadczeniem usług na rzecz osób i rodzin zagrożonych i dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc w rodzinie.

6.3 Harmonogram działań

Cel szczegółowy	Zadanie	Działanie	Wskaźniki	Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania	Termin realizacji
1. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie	1. Nawiązywanie i wzmocnienie współpracy służb, instytucji i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie	1. Prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przez Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	– liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego – liczba utworzonych grup roboczych – liczba posiedzeń grup – liczba środowisk objętych pomocą grup roboczych	Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2020
		2. Dialog społeczny pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom - systematyczne spotkania	- liczba spotkań przedstawicieli instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Wszystkie podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2016-2020
		2. Systematyczne diagnozowanie i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie, jej skutków społecznych oraz efektywności podejmowanych działań	- sprawozdania roczne	MOPR, Policja, Oświata, MKRPA, Ochrona zdrowia	2016-2020
		3. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba raportów i sprawozdań	MOPR, Policja, Oświata, MKRPA, Ochrona zdrowia	2016-2020
		1. Szkolenia resortowe	- liczba szkoleń - liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb	MOPR, Policja, Oświata, MKRPA, Ochrona zdrowia	2016-2020
		2. Organizowanie interdyscyplinarnych szkoleń w celu podniesienia umiejętności pracy z osobami dotkniętymi problemem przemocy oraz skuteczniejszego radzenia sobie ze stresem	- liczba szkoleń - liczba przeszkolonych osób z każdej ze służb	Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2020
	1. Udzielenie profesjonalnej pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i świadkom przemocy w rodzinie	3. Konferencje i seminaria z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dla przedstawicieli instytucji, służb, różnych grup zawodowych i społecznych zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	- liczba konferencji i seminariów - liczba osób uczestniczących w konferencjach i seminariach	Wszystkie podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2016-2020
		1. Poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, socjalne dla dorosłych dzieci i młodzieży (indywidualne)	- liczba placówek prowadzących poradnictwo i terapię w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	MOPR, Sekcja Interwencji	2016-2020
		2. Terapie indywidualna dorosłych, dzieci i młodzieży	- liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa psychologicznego pedagogicznego, prawnego, socjalnego	Kryzysowej i Wsparcia i Wsparcia	
		3. Grupowe formy wsparcia: grupy wsparcia, grupy sanopomocowe, warsztaty dla rodziców	- liczba osób objętych terapią indywidualną - liczba prowadzonych grup wsparcia - liczba prowadzonych warsztatów dla rodziców	Rodziny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Organizacje pozarządowe	

2. Wzmocnianie działań pomocowych i ochrony osób uwięzionych w rodzinie	2. Praca socjalna		- liczba środowisk objętych pomocą w formie pracy socjalnej	MOPR, Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny	2016-2020
	3. Interwencja kryzysowa i wsparcie		- liczba podjętych działań interwencyjnych - liczba osób, którym udzielono wsparcia w zakresie przeciwdziałania przemocy	MOPR, Policja, Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny	2016-2020
	4. Realizacja procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty		- liczba wypełnionych formularzy „Niebieskich Kart – A” przez przedstawicieli poszczególnych podmiotów wszczynających procedurę - liczba spraw zakończonych w wyniku braku zasadności podejmowanych działań - liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” na skutek ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2020
	5. Tworzenie i zwiększenie zakresu działania oraz dostępności do lokalnych telefonów zaufania (interwencyjnych)		- liczba lokalnych telefonów zaufania, - czas dostępności telefonu - liczba rozmów i interwencji	Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny, Organizacje pozarządowe	2016-2020
	1. Udzielanie bezpiecznego schronienia kobietom i małym z dziećmi dotkniętym przemocą domową (hostel) 2. Udzielanie bezpiecznego schronienia mężczyznom dotkniętym przemocą domową (Schronisko dla Bezdomnych Mężczyzn - Zespół ds. Pomocy Osobom Bezdomnym)	2. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom lub rodzinom dotkniętym przemocą, zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania lub pobytu	- liczba miejsc w hostelu Sekcji Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny - liczba osób (kobiet i dzieci) dotkniętych przemocą w rodzinie, które skorzystały z miejsc w hostelu Sekcji Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny - liczba mężczyzn dotkniętych przemocą domową, którzy skorzystali z miejsc w schronisku	Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny, Zespół ds. Pomocy Osobom Bezdomnym	2016-2020
	2. Udzielanie bezpiecznego schronienia dzieciom - ofiarom przemocy (inne niezamieszkujące wspólnie osoby najbliższe, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny), rodziny zastępcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego)		- liczba dzieci, które zostały odebrane z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą w rodzinie (art. 12 a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) - liczba miejsc w rodzinach zastępczych - liczba miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu interwencyjnego	MOPR, Placówki Opiekuńczo-wychowawcze, Rodziny Zastępcze	2016-2020

3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie	1. Interweniowanie i reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie	1. Stosowanie procedury „Niebieskie Karty” przez uprawnione podmioty	- liczba osób stosujących przemoc w rodzinie (liczba kobiet, liczba mężczyzn)	Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2020
		2. Zapobieganie kontaktowania się osób stosujących przemoc w rodzinie z osobami pokrzywdzonymi	- liczba zatrzymań sprawców przemocy w rodzinie - liczba orzeczeń dotyczących nakazania opuszczenia lokalu mieszkalnego zajmowanego wspólnie z osobą najbliższą - liczba eksmisji z uwagi na przemoc w rodzinie - liczba złożonych do sądu cywilnego wniosków o zobowiązanie wspólnie zamieszkującego mieszkańca członka rodziny do opuszczenia mieszkania - liczba orzeczeń zobowiązujących ww. członka rodziny do opuszczenia mieszkania	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd	2016-2020
		3. Kierowanie wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych lub Prokuratury Rejonowej celem zastosowania przymusowego leczenia odwykowego	- liczba wniosków skierowanych do MKRPA o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego - liczba wniosków skierowanych do Prokuratury Rejonowej o zastosowanie przymusowego leczenia odwykowego	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Prokuratura Rejonowa	2016-2020
		4. Realizacja programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie	- liczba edycji programów korekcyjno-edukacyjnych - liczba osób przystępujących do uczestnictwa w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych - liczbę osób, które ukończyły programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych	MOPR, Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej	2016-2020

4. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie	1. Edukacja społeczna dzieci, młodzieży, dorosłych oraz promocja działań na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej	1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród społeczności lokalnej	- liczba opracowanych i upowszechnianych materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów)	Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny, Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2020
		2. Dostarczanie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie – wydanie i rozpowszechnienie informatorów (aktualna baza danych)	- liczba opracowanych i upowszechnianych informatorów	Sądy, Policja, Prokuratura Rejonowa, Kuratorzy oświaty, MOPR, Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2020
		3. Umieszczanie informacji na stronach internetowych podmiotów realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- liczba informacji umieszczonych na stronach internetowych	MOPR, Policja, Oświata, MKRPA, Ochrona Zdrowia	2016-2020
	2. Zmiana postaw, przekonań i zachowań mieszkańców miasta Włocławek wobec zjawiska przemocy w rodzinie	1. Udział w kampaniach społecznych o charakterze lokalnym, które obalają mity i stereotypy nt. przemocy domowej	- liczba lokalnych kampanii społecznych	Wszystkie podmioty zaangażowane w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	2016-2020
		2. Organizacja imprez masowych o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym (konferencje, festyny)	- liczba konferencji - liczba festynów	MOPR, Policja, Oświata, Zespół Interdyscyplinarny Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2016-2020
		3. Opracowanie i realizacja programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy i agresji w szkołach	- liczba programów profilaktycznych - liczba osób, w stosunku do których przeprowadzono działania	Świetlice MOPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2016-2020
	3. Promowanie wartości rodzinnych i wychowania bez przemocy	1. Prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych uświadamiających zagrożenia płynące z przemocy	- liczba programów edukacyjnych - liczba osób, w stosunku do których prowadzono działania	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Policja, Straż Miejska	2016-2020
		2. Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego	- liczba organizowanych imprez o charakterze profilaktycznym - liczba osób, w stosunku do których prowadzono działania	Świetlice MOPR, Oświata	2016-2020
		3. Prowadzenie programów i warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców	- liczba programów edukacyjnych - liczba warsztatów umiejętności wychowawczych - liczba osób, w stosunku do których prowadzono działania	Świetlice MOPR, Oświata, Sekcja Interwencji Kryzysowej i Wspierania Rodziny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	2016-2020

VII. Adresaci, miejsce i czas realizacji programu

7.1. Adresaci programu

Program kierowany jest do:

1. osób doznających przemocy w rodzinie, w tym:
  - dzieci,
  - współmałżonków lub partnerów w związkach nieformalnych,
  - osób starszych,
  - osób niepełnosprawnych.
2. sprawców przemocy w rodzinie,
3. świadków przemocy w rodzinie,
4. przedstawicieli instytucji, organizacji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
5. społeczności lokalnej.

7.2. Czas i miejsce realizacji

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2016 - 2020 będzie realizowany na terenie miasta Włocławek. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu przez Radę Miasta Włocławek i będzie kontynuowane do 2020 roku. Zadania zaplanowane do realizacji w ramach programu będą wdrażane w formie ciągłej.

7.3. Koordynator Programu

Gmina Miasto Włocławek poprzez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie we Włocławku.

7.4 Realizatorzy Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016 - 2020 będzie realizowany we Włocławku przez instytucje i organizacje zobligowane do działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Urząd Miasta Włocławek
- Miejską Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie
- Komendę Miejską Policji
- Placówki oświatowe oraz Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne
- Placówki ochrony zdrowia

7.5. Partnerzy Programu

Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, organizacje pozarządowe.

VIII. Monitoring i ewaluacja programu

Monitorowanie Programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonywania zadań.

IX. Zasady finansowania

Finansowanie realizacji zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta Włocławek na lata 2016 - 2020 dokonywane będzie ze środków budżetowych Miasta, a także ze źródeł zewnętrznych.

Spis tabel:

Tabela Nr 1. Zestawienie zbiorcze „Niebieskie Karty” za lata 2011 – 2015, które wpłynęły do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie we Włocławku ul. Żytnia 58.....	10
Tabela Nr 2. Analiza SWOT.	
Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w mieście Włocławek.....	21

Spis wykresów:

Wykres Nr 1. Liczba „Niebieskich Kart” w latach 2013-2015 (powiat włocławski łącznie z miastem Włocławek).....	11
Wykres Nr 2. Pokrzywdzeni w wyniku przemocy w rodzinie.....	11
Wykres Nr 3. Liczba sprawców przemocy w rodzinie	12
Wykres Nr 4. Sprawcy przemocy pod wpływem alkoholu.....	12
Wykres Nr 5. Liczba zatrzymanych sprawców przemocy pod wpływem alkoholu (w tym do wytrzeźwienia)	13
Wykres Nr 6. Liczba przyjętych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego	13
Wykres Nr 7. Liczba przeprowadzonych rozmów z osobami wskazanymi o nadużywanie alkoholu i ich rodzinami nt. choroby alkoholowej, picia alkoholu, zachowania się pod wpływem alkoholu oraz skutków picia alkoholu.....	14
Wykres Nr 8. Liczba osób skazanych prawomocnym wyrokiem z art. 207 kk.	15
Wykres Nr 9. Liczba zarejestrowanych spraw dotyczących przemocy w rodzinie przez Prokuraturę Rejonową we Włocławku	15
Wykres Nr 10. Liczba spraw dotyczących przemocy w rodzinie zakończonych aktami oskarżenia (dane uzyskane z Prokuratury Rejonowej we Włocławku)	15

Bibliografia:

1. *Przewodnik do realizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie*, (2005), Warszawa, Instytut Psychologii Zdrowia PTP, Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”,
2. Mellibruda, J., Durda, R., Sasal, H. D., (1998), *O przemocy domowej. Poradnik dla lekarza pediatry*, Warszawa, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
3. Piechocki, Z., (2012), *Zespół Interdyscyplinarny i Grupy Robocze*, Toruń, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej,
4. Sasal, H. D., (1999), *Przewodnik do procedury interwencji Policji wobec przemocy w rodzinie*, Warszawa, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
5. Polanowski, J., (2008), *Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Prawo i praktyka*, Warszawa, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
6. Browne, K., Herbert, K. (1999), *Zapobieganie przemocy domowej*, Warszawa, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
7. Pospiszyl, I., (1999), *Razem przeciw przemocy*, Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak”,
8. Herzberger, S., D., (2002), *Przemoc domowa. Perspektywa psychologii społecznej*, Warszawa, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
9. Mazur, J., (2002), *Przemoc w rodzinie. Teoria i rzeczywistość*, Warszawa, Wydawnictwo Akademickie „Żak”,
10. Sztander, W., (1999), *Na czym polega pomaganie ofiarom przemocy domowej?*, „Niebieska Linia”, Nr 5/1999,
11. Badura-Madej, W., (1996), *Wybrane zagadnienia interwencji kryzysowej*, Warszawa, BPS.